

ОСНОВНІ ОЗНАКИ ВИОКРЕМЛЕННЯ ТЕРМІНОСПОЛУКИ В КОРПУСНО-ПРИКЛАДНОМУ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

Дем'янчук Ю. І.

кандидат економічних наук, викладач,

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

ORCID 000–0001–8722–5568

Статтю присвячено аналізу основних ознак виокремлення терміносполуки у корпусно-прикладному перекладознавстві. Визначено основні теоретичні віхи становлення кількісної ознаки виявлення терміносполуки у корпусі текстів, корпусної ознаки контекстуальної адекватності та корпусної ознаки граматичної узгодженості. Варто зазначити, що посилення логічного детермінізму мовного феномена відображає інтегрований ієрархічний підхід до класифікації документів за допомогою відстані між словами в корпусно-прикладному перекладознавстві. Це пояснюємо кластеризацією змістових одиниць, які можна однозначно фіксувати та перекладати у кількісні показники, які корелюють із терміносполукою. У дослідженні аргументовано метрику даних, яка дозволяє відслідковувати жанрові групи відповідних документів, а також запропоновано додатковий дослідницький потенціал у сфері дослідження термінології в офіційно-ділових текстах НАТО, ООН, СОТ. Розкрито механізм оцінювання векторних представлень терміносполуки на основі офіційно-ділових документів, покликаних відобразити семантичну подібність між словами, реченнями та текстами. У науковій розвідці обґрунтовано використання косинус відстані для представлення слова у вхідних даних та в моделях мови, які слугують засобом обчислення під час зіставлення документів й вміщують термінологію міжнародних організацій НАТО, ООН, СОТ. Доведено, що важливим аспектом кількісної ознаки є забезпечення консистентності аналізованого феномена, який сприяє прецизійності відтворення епістемологічної термінології. Окрім того, цінним орієнтиром у процесі відтворення терміносполуки у корпусно-прикладному перекладознавстві є корпусна ознака контекстуальної адекватності, яка передбачає контекстуальний аналіз, в якому вживається терміносполука. Представлена в науковій статті ознака контекстуальної адекватності розширює лінвоформат офіційно-ділового тексту. Завдяки цьому у науковій праці підкреслено аксіоматичну функцію вищезгаданих ознак, що полягає у відтворенні терміносполуки у різних контекстах з метою поняттєвого розуміння семантичних відтінків елементів мови й врахування лексико-семантичних закономірностей відтворення терміносполуки. З'ясовано, що корпусна ознака граматичної узгодженості акцентує увагу на своєрідності інтенції адекватних граматичних конструкцій у корпус-

но-прикладному перекладознавстві, що сприяє збереженню цілісної структури та семантики тексту під час перекладу терміносполуки й демонструє евристичні моделі, граматичні орієнтири, пріоритети граматичної відповідності між оригіналом і перекладом.

Ключові слова: кількісна ознака відтворення терміносполуки, корпусна ознака контекстуальної адекватності, корпусна ознака граматичної узгодженості, переклад, терміносполука, корпус текстів.

THE MAIN FEATURES OF TERM-COMBINATION HIGHLIGHTING IN CORPUS-APPLIED TRANSLATION STUDIES

Demyanchuk Y. I.

Candidate of Economic Sciences, Lecturer,-
Lviv State University of Life Safety

The article is dedicated to the analysis of the main features of term-combination highlighting in corpus-applied translation studies. The fundamental theoretical milestones of the emergence of quantitative indicators for identifying term combinations in a text corpus, corpus-based indicators of contextual adequacy, and corpus-based indicators of grammatical consistency have been defined. It is worth noting that the strengthening of logical determinism of the linguistic phenomenon reflects an integrated hierarchical approach to document classification based on word distance in corpus-applied translation studies. This is explained by clustering meaningful units that can be unambiguously identified and translated into quantitative indicators that correlate with term-combinations. The research justifies the use of a data metric that allows tracking the genre groups of relevant documents and proposes additional research potential in the field of terminology research in official and business texts of NATO, UN, WTO. The mechanism for evaluating vector representations of term-combinations established on official and business documents, designed to reflect semantic similarity between words, sentences, and texts, is revealed. The scientific inquiry substantiates the use of cosine distance to represent a word in input data and in language models, which serve as a means of computation during document comparison and incorporate the terminology of international organizations such as NATO, UN, WTO. It is proven that an important aspect of the quantitative indicator is ensuring consistency of the analyzed phenomenon, which contributes to the precision of reproducing epistemological terminology. Additionally, a valuable reference point in the process of reproducing term-combinations in corpus-based applied translation studies is the corpus-based indicator of contextual adequacy, which involves contextual analysis where the term-combination is used. The presented feature of contextual adequacy expands the linguistic formality of official and business texts. Thus, the scientific article emphasizes the axiomatic function of the aforementioned characteristics, which lies in reproducing term-combinations in different contexts to conceptually understand semantic nuances of language elements

and consider lexical-semantic regularities of term combination reproduction. It is revealed that the corpus-based indicator of grammatical consistency draws attention to the specificity of adequate grammatical structures in corpus-applied translation studies, which contributes to preserving the overall structure and semantics of the text during the translation of term-combinations and demonstrates heuristic models, grammatical guidelines, and priorities of grammatical correspondence between the original and the translation.

Key words: *quantitative indicator of term-combination reproduction, corpus-based indicator of contextual adequacy, corpus-based indicator of grammatical consistency, translation, term-combination, text corpus.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Історія вивчення поняття «терміносполука» як лінгвістичного й пізніше — корпусного поняття є довготривалою. Донедавна в найбільш загальному сенсі під терміносполукою було прийнято розуміти «лінгвістичну конструкцію, яка складається з двох або більше термінів, що поєднані між собою для позначення конкретного поняття, об'єкта або явища» (Zufferey, 2017: 399–422). Терміносполука має свої властивості, які відрізняють її від простих словосполучень. Перш за все, терміносполука має свою специфіку в мовознавчих студіях, лінгвістичних експериментах, лінгводидактичних платформах, мовній локалізації. Звідси двохрівнева онтологічна природа терміносполуки: вона є стабільно конструйована і фіксовано структурована монологічна конструкція. Конкретизація терміносполуки обумовлюється синтаксичними нормами її вжитку, специфічною граматичною побудовою, прагматичними відношеннями між морфологічними одиницями і категоріями. Становлення поняття «терміносполука» прослідковується до виникнення спеціалізованої термінології в різних царинах науки. Саме тому спроба виокремити ознаки відтворення терміносполуки в корпусно-прикладному перекладознавстві за допомогою різноманітних статистичних підходів, автоматизованих систем, програмного забезпечення підсилює **актуальність** обраної проблематики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З точки зору теоретичного перекладознавства дослідників (Bolotnikova, 2021: 94–98; Засєкін, 2020: 498; Szumor, 2018: 53–86) цікавлять питання використання корпусів текстів (далі КТ) на стадії глибокого розуміння аксіологічної функції перекладу (Aharoni, 2019; Вау, 2019; Viber, 1998: 310) та вирішення труднощів, з якими стикаються перекладачі (Gambier, 2020;

Venuti, 2019: 235; Шмігер, 2018: 510). Увагу науковців, з практичної точки зору, зосереджено на вивченні моделей й закономірностей опрацювання існуючих корпусів текстів й набуття навичок їхнього ефективного використання з метою створення нових КТ найвищої якості (Chonglong Gu, 2023: 454–456; Farahani, Dastjerdi, 2021: 215–223; Zufferey, Degand, 2017: 399–422).

Як слушно вважають деякі дослідники (Гайвороновський, 2003: 120–122; Радейко, 2014: 86–93; Costa, 2016: 357–361; Conneau, 2018; Mareček, 2018 та ін.), сучасна технологія корпусного аналізу тексту все більше спирається на формалізацію мовних явищ та одиниць всіх мовних рівнів, створення універсальних ресурсів зберігання, обробки, верифікації та використання елементів системи мови (Дзера, 2021: 56; Гудманян, 2017: 295). Сміслові сприйняття перекладу у сфері комп'ютерної обробки мовної інформації починається на алгоритмізованому рівні, тому ключовими елементами алгоритмізованих моделей вважаємо програмні продукти та бази даних, які є ефективними архіваторами поміж інших інструментів перекладача.

Метою наукової розвідки є виявлення основних ознак відтворення терміносполуки в корпусно-прикладному перекладознавстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сконденсовані у корпусній лінгвістиці корпуси текстів призначені для розв'язання різних завдань, які полягають у виокремленні іманентних характеристик мовних конструкцій з метою якісного лінгвістичного аналізу (Демська-Кульчицька, 2005: 219). У більш узагальненому сенсі класифікаційний розподіл корпусу текстів на двомовні та багатомовні (Селіванова, 2008: 711), що представляють безліч текстів-оригіналів з відповідними перекладами, дозволяє інтерпретувати їх лінгвістичне наповнення. *Не можна відкидати й корпуси*, в яких всі мови визначаються рівнозначними категоріями (Pustejovsky, 2004: 413): 1) *корпуси, створені на основі офіційно-ділових текстів ООН, НАТО або Європейського Співтовариства*; 2) *псевдопаралельні, або зіставні корпуси*, зібрані за схожими критеріями, що поєднують тексти з однієї і тієї ж тематичної групи, написані на двох або більше мовах, оригінальні та перекладні тексти.

Можливості корпусної лінгвістики в процесах операціоналізму, формування корпусу текстів, дослідження лінгвістичного наповнення в корпусному доробку, розкриття механізмів мовної інтеракції щодо контексту змістової рефлексії сприяє опрацюванню лінгвіста-

ми цієї змістової рефлексії. Саме в такий спосіб виокремлення терміносполуки, яка належить до слів з особливою функцією прагматичного реалізму, ретранслює інформацію про офіційно-ділові тексти міжнародних організацій.

Поштовхом для започаткування студій виокремлення терміносполуки з офіційно-ділових текстів послужили дослідження S. Picciotto (фінансова термінологія), F. Olsen (термінологія ООН про права дітей), M. Kristiansen (правова термінологія), J. Farley (військова термінологія), S. Flusberg, T. Matlock, P. Tibodeau (метафори війни в публічному дискурсі), J. Griffin (термінологія ООН у сфері людських прав), W. Goode (торговельна термінологія). Учені розкрили зміст і особливості атрибутивних термінів, які на відміну від загальнозживаної лексики упорядковані, взаємопов'язані, складноструктуровані детермінізми.

Відомий теоретик офіційно-ділової термінології Тьеррі Фонтенель вважає, що здобутки лінгвістичної науки сприяють розширенню корпусних студій у напрямку колокацій й терміносполук. Англійський дослідник запровадив *терміни «лексична» та «граматична колокація»*, зміст яких відображає *взаємозалежність квантових станів двох різних мовленнєвих конструкцій* (Fontenelle, 1994: 42–48). Колективна стаття К. Р. Маккіна та Д. Р. Радева (K. R. McKeown, D. R. Radev) «Collocations. A handbook of natural language processing» (McKeown, Radev, 2000: 507–523) висвітлює, серед інших, і важливі мовні компоненти, які використовуються для полегшення багатьох завдань з обробки природної мови, охоплюючи генерацію природної мови, машинний переклад, пошук інформації, аналіз тональності тексту та вивчення мови. Дослідники схиляються до висновку про те, що розподіл обчислювальних систем позначиться на пошуку колокацій, що передбачає «три виміри: частоту, взаємну інформацію двох випадкових змінних та χ^2 -тест» (McKeown, Radev, 2000: 509). Відповідно до сучасної наукової парадигми корпусної лінгвістики «автоматична система вилучення та дослідження колокацій формує свої типи терміносполук, зокрема й офіційно-ділові» (McKeown, Radev, 2000: 520).

Незважаючи на те, що статистичні та автоматизовані методи виділення терміносполуки з колокації (Sketch Engine, методи асоціації, критерій сили зв'язку) характеризують високочастотні колокації, які є проміжним рівнем між термінами і фразеологізмами, у зазначеному реєстрі все ж використовуються певні лексичні варіанти, що розши-

рюють можливості статистичного підходу і збільшують вірогідність колокаційних зв'язків за заданим ключовим словом. В окремих випадках автоматизована система співвідносить загальноновживану лексику та терміносполуки, що «впливає на комунікативну точність фазового тексту» (Лях, 2019).

Саме традиційним підходам мовознавчих студій можна завдячувати за позитивний аспект вибору оптимальних ознак відтворення терміносполуки у корпусно-прикладному перекладознавстві. У рамках традиційного підходу до відтворення терміносполуки використовуються такі ознаки: структурна цілісність, яка не передбачає роздільних компонентів терміносполуки; лексична точність; стильова уніфікація; адекватна синтаксична структура відтворення терміносполуки в контексті (Flusberg, 2018: 1–18).

У корпусно-прикладному перекладознавстві термінологізація як процес поповнення термінологічної лексики шляхом виокремлення мовних одиниць з корпусу текстів спонукає до вибору оптимальних ознак відтворення терміносполуки у перекладі.

Підкреслення значення **кількісної ознаки відтворення терміносполуки у корпусі текстів** з метою посилення логічного детермінізму мовного феномена характеризує інтегрований ієрархічний підхід до класифікації документів за допомогою відстані між словами; кластеризації, де з'ясування змістових одиниць, які можна однозначно фіксувати та перекладати у кількісні показники, корелює із терміносполукою; створення метрики даних, яка дозволяє відслідковувати групи документів, а також пропонує додатковий дослідницький потенціал у сфері дослідження термінології в офіційно-ділових текстах НАТО, ООН, СОТ; оцінювання векторних представлень на основі **офіційно-ділових документів, покликаних показати семантичну подібність між словами, реченнями та документами**, і саме на цих можливостях ґрунтується опрацювання природної мови. Доцільне представлення слова у вхідних даних та в моделях мови полягає у використанні косинус відстані, оскільки порашовані відстані в ієрархічній кластеризації документів слугують засобом обчислення під час зіставлення документів, які вміщують термінологію міжнародних організацій НАТО, ООН, СОТ.

Кількісна ознака відтворення терміносполуки у корпусі текстів ілюструє й залучення статистичних заходів асоціації (log-likelihood, MI, t-score), міри TF-IDF (функціональної доцільності добутку двох

множників), що відображає інтеграційний аспект у процесі виокремлення терміносполук НАТО, ООН, СОТ з деякого набору колокацій і призводить до зміни ваги кожного слова на постійний множник, логічної актуалізації контекстної прив'язки за допомогою формату KWIC, який сприяє розробці програми зчитування текстового файлу й алгоритму пошуку цифр у рядку та відокремленні чисел одне від одного, а також програмного забезпечення Orange, є важливим фактором якісного корпусного дослідження офіційно-ділових текстів міжнародних організацій.

Зважаючи на репрезентативність офіційно-ділових текстів у вхідній та цільовій мовах, частотність появи терміносполуки в контексті дозволяє її плюралізувати у перекладі. Кількісний критерій забезпечує консистентність аналізованого феномена та сприяє прецизійності перекладу епістемологічної термінології.

Корпусна ознака *контекстуальної адекватності* передбачає контекстуальний аналіз, в якому вживається терміносполука. Лінгвоформат (мовне представлення) офіційно-ділового тексту зорієнтований на підкреслення важливості відтворення терміносполуки у різних контекстах, щоб зрозуміти семантичні відтінки елементів мови та знайти відповідний переклад, який враховує ці закономірності. Відображення терміносполуки в офіційно-діловому тексті крізь призму корпусно-прикладного перекладознавства має свою специфіку. Номіналістичні моделі найменувань міжнародних організацій, відомих прізвищ секретарів та політичних діячів, військових стратегічних об'єктів, зони бойових дій, військових операцій, міжнародного руху капіталу, торговельної діяльності, резолюцій Генеральної Асамблеї ООН, міжнародної міграції становлять основу корпусного дослідження новітньої термінології. Представлений критерій базується на ідеї, що для досягнення контекстуальної адекватності слід враховувати розлогий контекст, включаючи контекст у базовій мові, контекст у мові-реципієнті, а також відтворення культурної специфіки в обох мовах. Тому, обираючи для оперування в корпусі текстів терміносполуку, маємо на увазі текстові бази даних, які посилюють рецепцію контекстуальних елементів у вхідній та вихідній мовах, репрезентують відтворення міжтекстових зв'язків і демонструють контекстну адекватність у корпусно-прикладному перекладознавстві.

Наповнення поняттєвого апарату корпусних студій збагачує загально лінгвоформат корпусу текстів, дотичних до розгляду офі-

ційно-ділової проблематики. Саме в офіційно-діловому дискурсі акцентування корпусно-термінологічних параметрів є найбільш помітним. Зокрема *корпусна ознака граматичної узгодженості* демонструє оцінні моделі, граматичні орієнтири, пріоритети граматичної відповідності між оригіналом і перекладом у корпусно-прикладному перекладознавстві. Сутність ознаки граматичної узгодженості як корпусно-детермінованого феномена, що формується й виявляється в офіційно-діловому тексті, враховує граматичну правильність перекладу і є важливим аспектом його якості. При цьому граматичні норми і правила мови як в оригіналі, так і в цільовій мові апелюють до прецедентних номіналізмів. Вплив граматичних форм та синтаксичних конструкцій надзвичайно стійкий, що позначається на глибокому розумінні синтаксичних особливостей у вхідній та вихідній мовах. Окрім того, використання граматично збалансованих фраз, службових незмінних частин мови, прийменників, займенників та інших граматичних елементів є важливим аспектом граматичної узгодженості терміносполуки у корпусі текстів. Демонстрація адекватних граматичних конструкцій сприяє збереженню цілісної структури та семантики тексту під час перекладу. У контексті нашого дослідження корпусна ознака граматичної узгодженості уможливує опис вживання часових форм, способів дієслова, числівників та інших граматичних категорій, які забезпечують точність передачі інформації, а лінгвістичний підхід скеровує їхній інструментарій на аналіз терміносполуки в офіційно-діловому тексті. Дослідницька цінність ознаки граматичної узгодженості полягає в тому, що відтворення складних граматичних конструкцій у вхідній мові крізь призму корпусу текстів відображає аналогічні випадки у цільовій мові та увірогіднює вибір відповідного перекладу.

Відтак, аналіз корпусу офіційно-ділових текстів за допомогою інтегрованого ієрархічного підходу до класифікації документів, використання кількісної ознаки відтворення терміносполук у корпусі текстів, ознаки контекстуальної адекватності і корпусної ознаки граматичної узгодженості стає важливим тригером для якісного дослідження офіційно-ділових текстів. Використання цих ознак сприяє підкресленню логічного детермінізму мовного феномена та забезпечує консистентність та прецизійність перекладу епістемологічної термінології.

Список літератури

- Гайвороновський В. М. Методологічне значення наукових юридичних понять. *Методологічні проблеми правової науки* : матеріали міжнар. наук. конф., м. Харків, 13–14 груд. 2002 р. Харків, 2003. С. 120–122.
- Гудманян А. Г., Сітко А. В., Єнчева Г. Г. Вступ до перекладознавства : навч. посіб. Вінниця : Нова Кн., 2017. С. 295.
- Демська-Кульчицька О. М. Основи Національного корпусу української мови : монографія. Київ : Інститут української мови НАНУ, 2005. 219 с.
- Дзера О. В. Гендерні студії і переклад Святого Письма. *Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2020 рік* (4–5 лютого 2021). Львів, 2021. С. 56.
- Засекін С. В. Психолінгвальні закономірності відтворення художнього тексту в перекладі (на матеріалі англійської та української мов) : автореф. дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.16. Харків, 2020. 36 с.
- Лях О., Непран А. Лексичні особливості наукової статті. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. 2019. Вип. 9(1). С. 111–117. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trpsf_2019_9_%281_%29__20.
- Радейко Р. І. Формалізація як метод дослідження правових явищ. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 810. С. 86–93. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_81.
- Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підруч. Полтава : Довкілля-К, 2008. С. 667–669.
- Шмігер Т. Перекладознавчий аналіз — теоретичні та прикладні аспекти: давня українська література сучасними українською та англійською мовами : монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 510 с.
- Aharoni R., Johnson M., Firat J. Massively Multilingual Neural Machine Translation. *Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies*. 2019. Vol. 1. P. 3874–3884.
- Bau A., Belinkov Y., Sajjad H. et al. Identifying and controlling important neurons in neural machine translation. *International conference on learning representations (ICLR)*. (Online document 14 April 2022), 2019. Retrieved from: <https://doi.org/10.48550/arXiv.1811.01157>
- Biber D. *Corpus linguistics: investigating language structure and use*. Cambridge : Cambridge University Press, 1998. 310 p.
- Bolotnikova A. P., Chernyshov V. V., Talovyria H. M. Peculiarities of English-Ukrainian official business style texts translation. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип. 40, т. 1. С. 94–98. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/40-1-14>.
- Conneau A., Kruszewski G., Lample G. et al. What you can cram into a single vector: Probing sentence embeddings for linguistic properties. *Proceedings of the 56th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL)*. 2018. Retrieved from: <https://aclanthology.org/P18-1198>

- Farahani M. V., Dastjerdi H. V. Corpora and Translation Studies: Implications and Applications. *Journal of Language and Translation*. 2021. Vol. 11, no. 3. P. 215–223.
- Farley J. I. Military-to-civilian career transition guide: the essential job search handbook for service members. Indianapolis. *JIST Works*, 2010. 2000 p.
- Flusberg S., Matlock T., Thibodeau P. War metaphors in public discourse. *Metaphor and Symbol*. 2018. P. 1–18. DOI: 10.1080/10926488.2018.1407992
- Fontenelle T. What on earth are collocations? *English today: the international review*. 1994. Vol. 10 (40), no. 4. P. 42–48.
- Gambier Y. Change and Continuity in Translation. *Renewing Communication in a Globalised World*. 2020. No. 37. Retrieved from: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.1.37.27760>.
- Griffin J. On human rights. Oxford University Press, 2018.
- Goode W. Dictionary of trade policy terms. New York: Cambridge University Press, 2007. DOI: 10.1017/CBO9780511910050.
- Gu G. C. Corpus Linguistics and Translation Tools for Digital Humanities: Research Methods and Applications. Stefania M. Maci and Michele Sala (eds), *Digital Scholarship in the Humanities*. 2023. Vol. 38, is. 1. P. 454–456. Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/llc/fqac069>.
- Kristiansen M., Simonnxs I. Legal Translation: Current issues and challenges in research, methods and applications. Berlin, 2019. 410 p.
- McKeown K. R., Radev D. R. Collocations. A handbook of natural language processing, 2000. P. 507–523.
- Mareček D., Rosa R. Extracting syntactic trees from transformer encoder self-attentions. *Proceedings of the 2018 EMNLP Workshop Blackbox NLP: Analyzing and Interpreting Neural Networks for NLP*. Brussels, 2018. P. 347–349. DOI: 10.18653/v1/W18–5444.
- Olsen F. Children’s rights: some feminist approaches to the United Nations convention on the rights of the child, in children, rights and the law. *6 International Journal of Law and the Family*. 1992. P. 192–220.
- Piccioletto S. Regulating global corporate capitalism. International corporate law and financial market regulation. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. DOI:10.1017/CBO9780511792625.
- Pystejovsky J. Lexical semantic techniques of corpus analysis brandies. Oxford: Oxford University Press, 2004. 413 p.
- Venuti L. Rethinking translation: discourse, subjectivity, ideology. New York: Routledge, 2019. 235 p.
- Zufferey S., Degand L. Annotating the Meaning of Discourse Connectives in Multilingual Corpora. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*. 2017. Vol. 13 (2). P. 399–422.

References

- Hayvoronovsky V. M. (2003). Metodolohichne znachennya naukovykh yurydychnykh ponyat'. Metodolohichni problemy pravovoyi nauky: materials of the international Scientific conference. Kharkiv, December 13–14, ss. 120–122.
- Hudmalyan A. H., Sitko A. V., Yenchava H. H. (2017) Vstup do perekladoznavstva : navch. posib. Vinnytsya : Nova Kn., 295s.
- Dems'ka-Kul'chyts'ka O. M. (2005) Osnovy Natsional'noho korpusu ukrayins'koyi movy : monografy. Kyiv : Instytut ukrayins'koyi movy NANU, 219 s.
- Dzera O. V. (2021) Henderni studiyi i pereklad Svyatoho Pys'ma. Tezy zvitnoyi naukovoyi konferentsiyi profesors'ko- vykladats'koho skladu fakul'tetu inozemnykh mov za 2020 rik (4–5 lyutoho 2021). L'viv, 56 s.
- Zasyekin S. V. (2020) Psykholinhval'ni zakonimirnosti vidtvorennya khudozhn'oho tekstu v pereklyadi (na materialy anhlis'koyi ta ukrayins'koyi mov): avtoref. dys.... d-ra filol. nauk: 10.02.16. Kharkiv, 36 s.
- Lyakh O., Nepran A. (2019) Leksychni osoblyvosti naukovoyi statti. Teoretychni y prykladni problemy suchasnoyi filolohiyi. Vyp. 9(1). S. 111–117. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppsf_2019_9%281%29__20.
- Radeyko R. I. (2014) Formalizatsiya yak metod doslidzhennya pravovykh yavlyshch. Visnyk Natsional'noho universytetu «L'vivs'ka politekhnika». Yurydychni nauky, № 810. S. 86–93. DOI: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2014_81.
- Selivanova O. O. (2008) Suchasna linhvistyka: napryamy ta problemy : navch. pidruch. Poltava : Dovkillya-K, ss. 667–669.
- Shmihor T. (2018) Perekladoznavchyy analiz — teoretychni ta prykladni aspekty: davnya ukrayins'ka literatura suchasnymy ukrayins'koyu ta anhlis'koyu movamy: monohrafiya. L'viv : LNU imeni Ivana Franka, 510 s.
- Aharoni R., Johnson M., Firat J. (2019) Massively Multilingual Neural Machine Translation. In *Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies*, vol. 1, pp. 3874–3884.
- Bau A., Belinkov Y., Sajjad H., Durrani N., Dalvi F., Glass J. Identifying and controlling important neurons in neural machine translation. 2019. *International conference on learning representations (ICLR)*. (Online document 14 April 2022). Retrieved from: <https://doi.org/10.48550/arXiv.1811.01157>.
- Biber D. (1998) *Corpus linguistics: investigating language structure and use*. Cambridge: Cambridge University Press, 310 p.
- Conneau A., Kruszewski G., Lample G., Barrault L., Baroni M. (2018) What you can cram into a single vector: Probing sentence embeddings for linguistic properties. *Proceedings of the 56th Annual Meeting of the Association for Computational Linguistics (ACL)*. Retrieved from: <https://aclanthology.org/P18-1198>.
- Farahani M. V., Dastjerdi H. V. Corpora and Translation Studies: Implications and Applications (2021) *Journal of Language and Translation*. vol. 11, no. 3, pp. 215–223.

- Farley J. I. (2010) Military-to-civilian career transition guide: the essential job search handbook for service members. Indianapolis, IN: *JIST Works*, 2000 p.
- Flusberg S., Matlock T., Thibodeau P. (2018) War metaphors in public discourse. *Metaphor and Symbol*, pp. 1–18. DOI: 10.1080/10926488.2018.1407992.
- Fontenelle T. What on earth are collocations? *English today: the international review*. 1994. Vol. 10 (40). No. 4. P. 42–48.
- Gambier Y. (2020) Change and Continuity in Translation. *Renewing Communication in a Globalised World*. no. 37 Retrieved from: <https://doi.org/10.5755/j01.sal.1.37.27760>.
- Goode W. (2007) Dictionary of trade policy terms. New York: *Cambridge University Press*, DOI: 10.1017/CBO9780511910050.
- Griffin J. (2008) On human rights. Oxford University Press.
- Gu G. C. (2023) Corpus Linguistics and Translation Tools for Digital Humanities: Research Methods and Applications. Stefania M. Maci and Michele Sala (eds), *Digital Scholarship in the Humanities*, vol. 38, is. 1, pp. 454–456, Retrieved from: <https://doi.org/10.1093/llc/fqac069>.
- Kristiansen M., Simonnжs I. (2019) Legal Translation: Current issues and challenges in research, methods and applications, Berlin, 410 p.
- Mareček D., Rosa R. (2018) Extracting syntactic trees from transformer encoder self-attentions. *Proceedings of the 2018 EMNLP Workshop Blackbox NLP: Analyzing and Interpreting Neural Networks for NLP*. Brussels: pp. 347–349. DOI: 10.18653/v1/W18–5444.
- McKeown K. R., Radev D. R. Collocations. A handbook of natural language processing / eds R. Dale, H. Moisl, H. Somers. 2000. P. 507–523.
- Olsen F. (1992) Children’s rights: some feminist approaches to the United Nations convention on the rights of the child, in children, rights and the law. Reprinted in *6 International Journal of Law and the Family*, pp. 192–220.
- Picciotto S. (2011) Regulating global corporate capitalism. International corporate law and financial market regulation. Cambridge: Cambridge University Press, DOI:10.1017/CBO9780511792625.
- Pystejovsky J. (2004) Lexical semantic techniques of corpus analysis brandies. Oxford: *Oxford University Press*, 413 p.
- Venuti L. (2019) Rethinking translation: discourse, subjectivity, ideology. New York: Routledge. 235 p.
- Zufferey S., Degand L. (2017) Annotating the Meaning of Discourse Connectives in Multilingual Corpora. *Corpus Linguistics and Linguistic Theory*, vol. 13 (2), pp. 399–422.

Стаття надійшла до редакції 13.04.2023 року